

שירות פסיכולוגי חינוכי

הורים יקרים שלום!

בימים אלו תוזמנו לרשום את ילדכם לכיתה א'. זהו אירוע משמעותי עבור כל המשפחה. לצד השמחה וההתרגשות, עולה השאלה- מה ניתן לעשות בשלב זה כדי לסייע לילדכם לעלות לכיתה א' בצורה הטובה ביותר, כך שההתמודדות עם האתגרים החדשים תהיה ממקום של בטחון ויכולת?

מהי מוכנות לכיתה א'?

מוכנות לכיתה א' מושגת באמצעות שני תהליכים חשובים: בשלות (או מוכנות)- תהליך טבעי והדרגתי, שאינו מושפע מתרגול, אימון או התנסות. למידה – שינוי ועיצוב של התנהגות והרגלים בעזרת תרגול וחינוך מצד הסביבה. במהלך התפתחותם של הילדים, במסגרת הבית וגן הילדים, יש שילוב בין שני התהליכים הללו. בכל שלבי ההתפתחות, הבשלות היא תנאי מוקדם וחיוני לקליטה וללמידה. רוב הילדים מוכנים לכיתה א' אחרי גיל 6. אולם באופן טבעי לכל ילד יש את קצב ההתפתחות שלו, יש כאלה המתאימים כבר קודם, ואחרים אינם בשלים עדיין למרות היותם בני 6. בנוסף, ילד יכול להיות בשל בתחום מסוים אך לא באחר. למשל, ייתכן שהילד כבר יודע לקרוא אך ילדותי ולא מסתדר עם חברים. חשוב להדגיש כי בסופו של דבר כל הילדים יגיעו לבשלות ולמוכנות לקראת כיתה א'. גם אם חלים עיכובים מסוימים בדרכם, אלה הם תהליכים טבעיים, שאינם מעידים בהכרח שילד יש בעיה.

מדוע חשוב שילד יגיע לכיתה א' כשהוא אכן מוכן לקראתה?

כידוע, כיתה א' מציבה בפני ילדים אתגרים שונים מאשר גן הילדים. בכיתה א' מסגרת הלימודים קבועה ומוגדרת יותר ויש בה פחות חופש בחירה. בנוסף, ביה"ס הוא מקום גדול עם הרבה ילדים בגילאים שונים ונדרשת רמה גבוהה יותר של עצמאות, במיוחד בזמן ההפסקה. אמנם, גם בכיתה א' יש עדיין מקום להתנסויות חופשיות ולמשחק, אך לצידם קיים דגש גם על הישגים, הספק ועמידה במשימות משותפות לכל ילדי הכיתה.

ילד שמגיע לא' כשהוא בשל ומוכן לחוויה הבית ספרית, יחווה חוויה יותר טובה, ירגיש יותר בטחון, ולרוב יגלה גם יותר מוטיבציה ורצון ללמוד ולהתאמץ. לעומתו, ילד שמגיע כשאינו מוכן עדיין, יתקשה יותר להתמודד ויחווה יותר תסכול, ובאופן טבעי הילד והוריו עלולים לחוש דאגה ואכזבה.

תחומי מוכנות:

בתחום ההתנהגותי רגשי: יכולת עמידה בלוח זמנים, יכולת לדחיית סיפוקים, לעשות גם מה ש"לא מתחשק" ולקבל הוראות מדמות סמכותית.

בתחום החברתי: יכולת להסתדר עם חברים, להיות מסוגל להתאפק ולוותר. יכולת לעבוד בקבוצה.

בתחום המוטוריקה העדינה והגסה: לשלוט במוטוריקה עדינה וגסה בהתאם לגיל. אחיזת עיפרון תקינה ויכולת לצייר צורות קטנות באופן מדויק. יכולות אלו חשובות לרכישת הכתיבה.

שירות פסיכולוגי חינוכי

בתחום הלימודי: להיות בעל אוצר מילים ומושגים רחב שיאפשר ביטוי חופשי והבנה של הנלמד. לתפוס כמויות ולהכיר פעולות חשבוניות בסיסיות, להיות מסוגל להתרכז לחצי שעה לפחות, להתמיד בעבודה ולהתמודד עם שתי הנחיות בעת ובעונה אחת. במהלך השנים בגן, צוות הגן עבד עם ילדכם על פיתוח תחומי המוכנות השונים במטרה שיעלה מוכן לכיתה א'. בנוסף, בחיי היומיום בבית ליוויתם ועודדתם את ההתפתחות של ילדכם בתחומי החיים השונים. בחצי השנה שנותרה עד לעליה לכיתה א', מומלץ לעודד את ילדכם לשפר את התפקוד שלו בעזרת תרגול המיומנויות שפרטנו לעיל. עם קצת מודעות, ניתן לעשות זאת במהלך סדר היום הרגיל. מצורפת רשימת הצעות מצוות מעג"ן של השפ"ח לפעילויות מסוג זה. במידה ויש לכם ספק לגבי המוכנות של ילדכם, מומלץ להתייעץ עם גננת הגן המכירה את ילדכם.

במקרה של קושי, חשוב לראות יחד מה מקור הבעיה ולפנות מבעוד מועד לקבל את העזרה המתאימה:

- טיפול בבעיה התפתחותית ספציפית, כמו: ריפוי בעיסוק, קלינאית תקשורת, הוראה מתקנת
- טיפול בקושי רגשי התנהגותי באמצעות הדרכת הורים
- במקרה של ילדים צעירים בשנתון - בדיקת צורך בשנה נוספת בגן, בשיתוף עם פסיכולוגית הגן

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה והתלבטות בנושא.

בברכה,

צוות שפ"ח באר יעקב

שירות פסיכולוגי חינוכי

דף רעיונות לפעילויות בבית (מומלץ לתלות על המקרר)

- **עודדו את ילדכם לעצמאות.** מה שהוא יכול לעשות לבד, תנו לו לעשות בעצמו. המנעו מלבצע דברים במקומה/ו. לדוגמא, תנו לילדכם להכין את התיק בבוקר בעצמה/ו. תנו לה/לו להכניס את הסנדביץ' לתיק ולמלא את המים, תנו לילדכם להיכנס לבד לגן.
- שימו לב לסדר היום של ילדכם- **הקפידו על שעת שינה וקימה, סדרו תיק ובגדים בערב לפני ההליכה לישון.** כל זאת במטרה להגיע לגן בזמן ובלי לחץ. זה תרגול מצויין לכיתה א'.
- **הקציבו זמן לפעילות בבית** (להתלבש בבוקר, מקלחת בערב) ומדדו בשעון. ניתן להשתמש בשעון אפיה ולתת לילד להפעיל אותו. תרגול מצויין לעמידה בזמנים.
- **עודדו את ילדכם להזמין חברים הביתה ועודדו את ילדכם ללכת לחבר/ה.** שימו לב אם ילדכם מצליח לחכות לתור שלו ולנהל משא ומתן רגוע על דברים שחשובים לו. אם הוא מתקשה, דברו איתו על נושא זה כשהחבר לא נמצא.
- **תרגלו הליכה מהבית לביה"ס וחזרה,** בדגש על חציית כבישים במקומות בהם קיימים משמרות בטיחות.
- **עודדו מתן תשומת לב למילים כתובות-** הסתכלו יחד על שלטי חוצות, אריזות מזון, עיתונים וכו'.
- **שחקו במשחקי מילים** המחזקים מודעות פונולוגית (מצויין כפעילות ברכב בזמן נסיעה)- חריזת חרוזים, פירוק מילה לצלילים, תחרות מי מצליח למצוא כמה שיותר מילים שמתחילים באות/ צליל מסויים.
- **הרבו בהקראת ספרים** והקפידו שילדכם ישב באופן שגם הוא יראה את הכתוב. עקבו באצבע אחר המילים בספר. זהו מילה החוזרת בסיפור ותנו לילדכם לקרוא אותה.
- **תרגלו את יסודות החשבון בעזרת מטלות חשבוניות פשוטות** המתרגלות חיבור וחיסור בתחום ה 10 (לדוגמא, בזמן סידור השולחן- במשפחה שלנו יש 5 אנשים. אבא עוד לא חזר מהעבודה. כמה מקומות לסדר?).

בברכת 'אני גדול, אני יכול!'

צוות מעג"ן באר יעקב
שפ"ח באר יעקב

שירות פסיכולוגי חינוכי
מנהל החינוך

ת.א.ן • ג.נ.פ.ה • ב.י.

רחוב הגפן פינת התאנה
באר יעקב

טל:
08-9579842

פקס:
08-9579844

שירות פסיכולוגי חינוכי
www.b-y.org.il